

Opfølgning

22 JUNI 2005

Gammel Torv den
Journalnr. 2004-2917-062 HA

Folketingets Ombudsmands

Inspektion

af

**boenhederne Skovbo og Rhedersborg
og dagbeskæftigelsen Skovbogård**

Den 20. oktober 2004

Folketingets Ombudsmand - Gammeltorv 22 - 1457 København K

Den 15. februar 2005 afgav jeg endelig rapport om min inspektion af boenhederne Skovbo og Rhedersborg og dagbeskæftigelsen Skovbogård den 20. oktober 2004. I rapporten anmodede jeg om nærmere oplysninger mv. vedrørende forskellige forhold.

Jeg modtog i den anledning en fælles udtalelse af 30. maj 2005 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Uddannelses og socialforvaltningen og lederen fra Område Midt Bo og Beskæftigelse.

Jeg skal herefter udtale følgende:

Ad punkt 4.2. Medicin, læge mv.

Jeg anførte i den endelige rapport at Skovbo og Rhedersborg efter min opfattelse – for at undgå enhver tvivl om hvad der sker med restmedicin, og heraf følgende uberegtigede mistanker – bør sikre sig en kvittering fra apoteket. Jeg bad i tilknytning hertil Skovbo og Rhedersborg om at underrette mig om hvorvidt boenhederne har indført en sådan form for kontrol med restmedicinen for at sikre at der ikke sker (kan ske) misbrug og omsætning af medicin.

Sønderjyllands Amt og Område Midt Bo og Beskæftigelse har om dette spørgsmål skrevet således i udtalelsen:

”Boenhederne Skovbo og Rhedersborg fører fremover kontrol med restmedicin på følgende måde: Apoteket udleverer beholdere til hver afdeling, hvor restmedicinen opsamles. Apoteket tømmer beholderne og udfærdiger kvittering for den afleverede medicin.

Forvaltningen har i øvrigt indgået aftale med embedslægeinstitutionen om, at der foretages hygiejnetilsyn på amtets boenheder for voksne.”

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke yderligere vedrørende spørgsmålet.

Ad punkt 4.3. Arbejde og fritid

Jeg anførte i den endelige rapport at alle beboere uanset funktionsdygtighed får tilbud om mindst én årlig ferierejse, men at beboerne på Rhedersborg får færre valgmuligheder end beboerne på Skovbo idet der er færre beboere på Rhedersborg. Jeg forstod på ledelsen at der for tiden var overvejelser på Rhedersborg om muligheden for at tilbyde flere former for ferie. Jeg bad Skovbo og Rhedersborg om at underrette mig om hvad de igangværende overvejelser mundede ud i.

Amtet og Område Midt Bo og Beskæftigelse har i udtalelsen til mig anført at forældrene til beboerne på Rhedersborg i år er blevet tilbudt tre forskellige feriemål til beboerne, og at der, når Rhedersborg bliver udvidet med fire beboere, vil være mulighed for flere ferietilbud.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke yderligere vedrørende spørgsmålet.

Ad punkt 4.5 Ledsageordning

I den endelige rapport bad jeg Skovbo og Rhedersborg oplyse hvor mange – om nogen – beboere der gør brug af ledsageordningen, og om hvorvidt ledsagelse sker med personale udefra.

Sønderjyllands Amt og Område Midt Bo og Beskæftigelse har i udtalelsen anført følgende:

”Ingen af beboerne på Skovbo og Rhedersborg gør brug af ledsageordning efter SEL § 78, men alle modtager ledsagelse af intern personale som en integreret del af hjælpen i almenboligen/botilbuddet. Den manglende brug af SEL § 78 skyldes dels, at en del af beboerne har en psykia-

trisk overbygning på deres handicap, som bevirker, at de ikke er omfattet af personkredsen for § 78-tilbud, dels at beboernes handicap generelt forudsætter et specifikt kendskab til den enkelte beboer, hvilket vanskeliggør brug af ekstern ledsagepersonale. Område Midts målgruppe ligger således i en gråzone i forhold til SEL § 78. Da en del af beboerne imidlertid forventes at kunne have glæde af individuel ledsagelse til aktiviteter, er Område Midt i gang med at søge amtet om ledsageordning for nogle af dem.”

Da jeg kan forstå at beboerne allerede nu får ledsagelse (af internt personale) til aktiviteter udenfor bostedet, og da bostedet nu søger om ledsageordning for de beboere der er i stand til at benytte ordningen, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad punkt 4.7 Rygepolitik

I den endelige rapport skrev jeg for så vidt angår beboernes rygning på fællesarealer, at der efter min opfattelse ikke er noget til hinder for at det er bostedet der fastsætter en rygepolitik. Jeg fremsatte endvidere nogle forslag til hvad en sådan politik kunne indebære. Jeg bad bostedet om at oplyse mig om hvad mine bemærkninger gav anledning til.

I udtalelse af 30. maj 2005 har amtet og Område Midt Bo og Beskæftigelse skrevet således:

”Rygepolitik for beboerne

Rygepolitikken på Skovbo og Rhedersborg er, at beboerne har lov til at ryge i egen lejlighed. Der er for tiden én beboer, der ryger. For denne beboer er det besluttet, at han kan ryge på særlige steder i fællesarealerne.”

Jeg tager det oplyste til efterretning og går ud fra at Skovbo og Rhedersborg, som oplyst under inspektionen, vil udarbejde nogle strukturer og systemer med henblik på at lære beboerne at ryge mindre og kun på bestemte områder hvis der bliver flere rygere på bostedet.

For så vidt angår personalets rygning, skrev jeg i den endelige rapport at jeg mener at Skovbo og Rhedersborg bør have en skriftlig formuleret rygepolitik for personalet. Jeg bad bostedet om at oplyse mig om hvad mine bemærkninger gav anledning til.

Amtet og Område Midt Bo og Beskæftigelse har udtalt sig således om dette punkt:

”Rygepolitik for personalet

Processen omkring rygepolitik for personalet/sikring af røgfrit miljø gik i gang umiddelbart efter inspektionen, og emnet har været behandlet af personalet i hver bogruppe/på hvert værksted.

Status er pr. 4. maj 2005:

Rhedersborg:

Rygere er henvist til bryggerset eller til at gå ud i det fri.

Skovbo:

Savværksvej 52 (administrationen) er røgfri. Dog må de medarbejdere, der råder over eget kontor, ryge i dette. Afholdes der møder, samtaler osv. har deltagerne ret til at kontoret er røgfrit og udluftet, inden mødet begynder.

Savværksvej 54 (bogruppe) er erklæret røgfri den 1. juni 2005. Indtil da er der tidsmæssige og pladsmæssige restriktioner.

Savværksvej 56 (bogruppe) er røgfri.

Savværksvej 58 (bogruppe) er røgfri.

Kilen:

Der er indrettet et rygehjørne i kantinen, hvor det er tilladt at ryge i den sidste del af pausen. Ellers foregår al anden rygning udenfor. Dette gælder både medarbejdere og brugere.

Skovbogård:

Administrationen og alle værksteder, bortset fra køkkenværkstedet, er røgfri. Der må ryges på et stykke af gangen om morgenen, ligesom der er et rygehjørne i kantinen. Der arbejdes med at lave et rygerum.”

Jeg noterer mig det oplyste og foretager mig ikke videre i anledning af spørgsmålet.

Ad punkt 4.9 **Vold**

Jeg bad i den endelige rapport Skovbo og Rhedersborg om at oplyse om boenhederne har retningslinjer for hvordan der skal forholdes i tilfælde af voldsepisoder, herunder anmeldelser af vold til politiet. Jeg bad endvidere bostedet oplyse hvorvidt Sønderjyllands Amt orienteres om voldsepisoderne. I tilslutning hertil bad jeg Sønderjyllands Amt oplyse om amtet har retningslinjer for ovenstående.

Amtet og Område Midt Bo og Beskæftigelse har anført følgende i udtalelsen:

”Hverken Område Midt eller Sønderjyllands Amt har retningslinjer for, hvordan der skal forholdes i tilfælde af voldsepisoder, herunder anmeldelser af vold til politiet og orientering til amtet. Men med rapporten fra Folketingets Ombudsmand er uddannelses- og socialforvaltningen blevet opmærksom på emnet og har taget initiativ til, at de sociale tilbud får retningslinjer for håndtering af voldsepisoder.”

Jeg beder amtet sende mig en kopi af retningslinjerne når de foreligger.

Ad punkt 4.11 **Beboerråd (beboerindflydelse mv.)/kontaktråd**

Jeg bad i den endelige rapport bostedet om at oplyse om der foreligger noget skriftligt materiale om kontaktrådet. I givet fald bad jeg om kopi heraf. Hvis der skrives referat af møderne i kontaktrådet, bad jeg endvidere om at modtage kopi af referatet vedrørende det senest afholdte møde.

Det fremgår af udtalelsen af 30. maj 2005 at Område Midt Bo og Beskæftigelse følger Sønderjyllands Amts *Retningslinjer for Kontaktråd*. Amtet og Område Midt har vedlagt disse retningslinjer samt kopi af referatet fra det sidst afholdte kontaktråds-møde (afholdt den 9. maj 2005).

Sønderjyllands Amts retningslinjer for kontaktråd indeholder bl.a. retningslinjer for sammensætningen af rådet, for valg af repræsentanterne i rådet, for møderne, forretningsordenen og for kontaktrådets opgaver. Af punkt 6 i retningslinjerne fremgår således bl.a. at kontaktrådet ikke er tillagt nogen selvstændig kompetence, men kan

udtale sig om alle forhold af mere generel karakter vedrørende områdets virksomhed, herunder samarbejdet mellem området og dets interessenter. Kontaktrådet kan endvidere selv tage initiativ til en drøftelse af spørgsmål af mere generel karakter og komme med forslag til initiativer, herunder om områdets interessenter. Rådet kan ikke behandle sager om enkeltpersoners forhold, herunder personaleforhold eller konkrete klagesager vedrørende enkeltpersoner. Der er endvidere retningslinjer for at områdelederen/forstanderen skal høre kontaktrådet om følgende spørgsmål: Områdets overordnede pædagogiske mål og principper, bygningsmæssige ændringer og ændringer i områdets funktion i øvrigt, principper for anvendelsen af de udmeldte budgetrammer, principper for udbud af valgfri ydelser til beboerne samt principper for områdets samarbejde med interessenterne.

Jeg har noteret mig retningslinjerne og det faktum at der skrives referat af møderne i kontaktrådet. Jeg foretager mig ikke yderligere vedrørende dette spørgsmål.

Ad punkt 4.12 Handleplaner

Efter at jeg i den endelige rapport havde redegjort for indholdet af de fire forskellige handleplaner som jeg havde fået kopi af, anførte jeg at jeg gik ud fra at retningslinjerne vedrørende klientkalender, planmøder og handlemøder gælder for alle beboere på Skovbo og Rhedersborg. Jeg bad i tilknytning hertil boenhederne om at oplyse hvorvidt de tre planmøder og det årlige handlemøde resulterer i en samlet handleplan. Jeg bad endvidere boenhederne oplyse grunden til at de fire planer jeg havde fået udleveret, var så forskellige. I den forbindelse bad jeg om oplysninger om hvorvidt Skovbo og Rhedersborg har retningslinjer for udarbejdelse af handleplaner, eller om det er op til de enkelte ansatte at afgøre hvorledes handleplanen i det enkelte tilfælde udformes. Endelig bad jeg Skovbo og Rhedersborg om at oplyse om bostedet definerer formål med indsatsen (som angivet i servicelovens § 111, stk. 3) for de enkelte beboere.

Amtet og Område Midt Bo og Beskæftigelse har skrevet således vedrørende disse spørgsmål:

”De tre planmøder og det årlige handlemøde resulterer endnu ikke i en samlet § 111-handleplan. Skovbo og Rhedersborg har ikke fælles retningslinjer for udarbejdelsen af § 111-handleplaner, men har generelle retningslinjer for oplæg til plan- og handlemøder. Det er den enkelte kontaktpædagog, der i samarbejde med afdelingsleder, værkstedstilbud og bruger/pårørende laver oplægget til det årlige handlemøde. Kontaktpædagogen udmønter herefter handlemødets konklusioner i detaljerede pædagogiske planer for konkrete mål/delmål. Derfor er der ingen fælles retningslinjer, hvilket måske forklarer den forskellighed, som rapporten henviser til.”

Da amtet og Område Midt Bo og Beskæftigelse har udtalt at planmøderne og det årlige handlemøde endnu ikke resulterer i en samlet § 111-handleplan, går jeg ud fra at amtet og bostedet har konkrete planer om at udarbejde sådanne § 111-handleplaner (inkl. formålene med indsatsen) i fremtiden. Jeg beder amtet og bostedet om at underrette mig når en endelig beslutning herom er taget.

For så vidt angår de øvrige oplysninger om forskelligheden af planerne, foretager jeg mig ikke yderligere.

Ad punkt 6.1. Modtagne registreringer (Magtanvendelse)

I den endelige rapport oplyste jeg at jeg – efter en gennemgang af de modtagne registreringer af magtanvendelse – havde besluttet ikke at tage stilling til om de enkelte magtanvendelser er i overensstemmelse med servicelovens bestemmelser om magtanvendelse. Jeg ville på baggrund af indberetningerne i stedet indbringe spørgsmålet om magtanvendelse i forhold til almindelig ”opdragelse”/husorden over for Socialministeriet. Dette gjorde jeg den 15. februar 2005, og jeg kan oplyse at jeg endnu ikke har modtaget et endeligt svar fra Socialministeriet. Jeg vil orientere amtet og Område Midt Bo og Beskæftigelse om resultatet af denne sag når et sådant foreligger.

I den endelige rapport citerede jeg følgende fra en af de handleplaner jeg havde modtaget fra bostedet:

"Ved usædvanlige magtanvendelser skal papirerne udfyldes korrekt."

Jeg bad bostedet om at udtale sig om denne del af handleplanen.

Amtet og Område Midt Bo og Beskæftigelse har i udtalelsen skrevet følgende vedrørende dette punkt:

"En særdeles uheldig formulering. Skemaer om magtanvendelse skal selvfølgelig altid udfyldes omhyggeligt og korrekt. Ud over at tilgodese de juridiske aspekter forlanger ledelsen i Område Midt også, at udfyldelsen af indberetningsskemaerne skal medføre pædagogiske overvejelser hos medarbejderen med henblik på at undgå magtanvendelser. Magtanvendelser gennemgås i øvrigt altid på førstkommende personalemøde for på den måde at lade den samlede viden indgå i arbejdet med at udvikle pædagogikken omkring den pågældende beboer."

Jeg tager amtets og bostedets udtalelse til efterretning og foretager mig ikke yderligere vedrørende dette spørgsmål.

I rapporten bad jeg endvidere Sønderjyllands Amt om at redegøre for at amtet den 27. september 2004 havde modtaget en indberetning vedrørende en magtanvendelse der fandt sted den 9. oktober 2004.

Amtet og Område Midt Bo og Beskæftigelse har udtalt sig således om dette punkt:

"Indberetningen af den magtanvendelse, der fandt sted den 9. oktober 2004, er beklageligvis påstemplet en forkert dato i amtets journal. Forvaltningen har ikke været opmærksom på denne fejl. Men både journal og forvaltning vil fremover være opmærksom på, at modtagedatoen registreres korrekt."

Under hensyn til det oplyste foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette punkt.

Ad punkt 6.2 Om indgreb generelt

I den endelige rapport redegjorde jeg for de forskellige oplysninger jeg havde modtaget, vedrørende antallet af magtanvendelser på bostedet. Jeg var imidlertid i tvivl om visse af de tal jeg havde fået oplyst, hvorfor jeg bad Område Midt Bo og Beskæftigelse om at redegøre nærmere herfor.

I udtalelsen af 30. maj 2005 har amtet og Område Midt Bo og Beskæftigelse oplyst at både de nævnte 200 og de nævnte 123 magtanvendelser vedrører episoder på Skovbo.

Jeg foretager mig herefter ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Ad punkt 8.1 Generelt (Amtets tilsynsordning)

Jeg har i den endelige rapport skrevet at jeg på amtets hjemmeside, www.sja.dk har fundet amtets generelle kvalitetsstandard af 20. januar 2004 for botilbud efter servicelovens § 92. Heraf fremgår det bl.a. at amtet – ved første revision af kvalitetsstandarderne – vil indarbejde uddybende værdier og normer for de enkelte botilbud. Jeg bad i den forbindelse om at blive underrettet om resultaterne af revisionen på dette område. Jeg bad endvidere om oplysning om hvornår amtet forventer at revisionen foreligger.

Amtet har ikke i udtalelsen besvaret disse spørgsmål hvilket jeg går ud fra er en fejl.

Jeg beder imidlertid igen amtet om at underrette mig om resultaterne af revisionen og om oplysning om hvornår amtet forventer at revisionen foreligger.

I den endelige rapport skrev jeg bl.a. således vedrørende kvalitetsstandarder for § 92-tilbud:

”Det må således konstateres at forskellige typer boliger for voksne med betydelig og varigt nedsat funktionsevne behandles forskelligt med hensyn til krav om kvalitetsstandard. Jeg har samtidig hermed henledt Socialministeriets opmærksomhed på dette problem, og jeg har anmodet Socialministeriet om at underrette mig om hvad dette måtte give ministeriet anledning til. Jeg vil til sin tid orientere Sønderjyllands Amt om ministeriets svar.”

Jeg har endnu ikke fået svar fra Socialministeriet, men vil vende tilbage til sagen når jeg modtager svaret.

Ad punkt 8.2 Sønderjyllands Amts tilsynsnotat af 26. februar 2003

I den endelige rapport skrev jeg at det af tilsynsnotatet af 26. februar 2003 fremgår at der afvikles et tilsynsbesøg om året i hvert bosted i amtet. Jeg fik under inspektionen oplyst at denne målsætning endnu ikke opfyldes. Tilsynsvirksomheden indledtes således sommeren 2003, og amtet har endnu ikke foretaget tilsyn i alle bosteder i amtet. Jeg bad i tilknytning hertil amtet om at udtale sig om udsigten til at målsætningen om et årligt tilsynsbesøg nås.

Til dette spørgsmål har amtet og Område Midt Bo og Beskæftigelse svaret at alle sociale tilbud vil få tilsynsbesøg inden udgangen af 2006.

Jeg forstår dette svar således at alle sociale tilbud i amtet vil have modtaget et tilsynsbesøg inden udgangen af 2006. Amtet har imidlertid ikke svaret på mit spørgsmål vedrørende udsigten til at målsætningen om et årligt tilsynsbesøg nås hvorfor jeg igen stiller dette spørgsmål til amtet.

Ad punkt 8.3. Tilsynsbesøg foretaget på Område Midt Bo og Beskæftigelse den 23. august 2004

I den endelige rapport bad jeg Område Midt Bo og Beskæftigelse og Sønderjyllands Amt oplyse om tilsynsrapporten af 1. september 2004 indtil videre konkret havde ført til ændringer på bostedet og i dagbeskæftigelserne.

Amtet og Område Midt Bo og Beskæftigelse har skrevet således i udtalelsen:

”Anbefalingerne i amtets tilsynsrapport af 1. september 2004 har indtil videre konkret ført til følgende ændringer i Område Midt:

- Område Midt har udarbejdet retningslinjer, som beskriver, hvordan de budgetmæssige rammer kan bringes i orden.
- Faglig indholdsmæssigt sker der vidensdeling på tværs af enhederne. Der formidles fx specialviden omkring autismepædagogik og viden om indretning af produktionslokaler.
- Flere af kontaktrådsmedlemmerne i Område Midt har i marts 2005 været til temadag med fokus på bl.a. regler og værdier for bruger- og pårørendesamarbejde. På næstkommende kontaktrådsmøde vil værdidebatten blive sat på dagsorden.
- Sønderjyllands Amts nye retningslinjer for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten og Socialministeriets nye indberetningsskemaer benyttes. Skovbogård har afholdt tematimer om de nye retningslinjer i februar 2005. Der er øget fokus på at sikre kvaliteten i udfyldelsen af indberetningsskemaerne om magtanvendelse. Og der er dialog og samarbejde mellem Område Midt og forvaltningen om samtlige indberetninger.
- Skovbogård arbejder på at optimere det pædagogiske arbejde ved at justere indretningen af de fysiske rammer. Der tages udgangspunkt i overskuelighed, tryghed og forudsigelighed.
- Kilen har taget fat på at arbejde med pædagogik i relation til synshandicappede udviklingshæmmede.
- Der er udarbejdet APV for Kilen.

- Ledelsesmæssigt organisatorisk er administrationen lagt sammen til én enhed. Kontor medarbejderne er således i stand til at løse opgaver på tværs af den samlede organisation.
- Byggeriet af de 12 nye almene boliger på Rhedersborg er vedtaget af amtsrådet den 6. september 2004. Boligerne forventes at kunne ibrugtages ultimo 2006.

Forvaltningen har løbende fokus på, om anbefalingerne i amtets tilsynsrapport bliver fulgt op.”

Jeg kan således konstatere at der på en del punkter er sket ændringer som følge af amtets anbefalinger i tilsynsrapporten af 1. september 2004. Idet jeg går ud fra at der også følges op på de resterende af amtets anbefalinger, foretager jeg mig ikke videre i anledning af dette punkt.

9. Opfølgning

Som det fremgår af de enkelte punkter ovenfor, har jeg i flere tilfælde bedt Område Midt Bo og Beskæftigelse og/eller Sønderjyllands Amt om underretning mv. vedrørende forskellige forhold. Jeg beder om at sådanne underretninger mv. fra bostedet sendes gennem Sønderjyllands Amt for at amtet kan få lejlighed til at kommentere det som bostedet anfører.

10. Underretning

Denne rapport sendes til Område Midt Bo og Beskæftigelse, Sønderjyllands Amt, Folketingets Retsudvalg, Center for Ligebehandling af Handicappede og boenhedernes kontaktråd.

Lennart Frandsen
Inspektionschef